

עין משפט
ור מצוה

למ:

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

צב א ב ג מיי פ"ח מה' ש
מטעה ה' יו ופי
שם הלכה ה':
צד ד מ"י פ"ח מה'
מטעה ה' ויר'
הלכה ה':

רבינו חננאל

יאקשין מון ג'
שערות מן המפורקת
ותו לא, ורמינהו הא
ימן שבביעית פ"ט
המינן והירבוין השטין
והלגלוגות (והכפרס)
והויסטרן (שבתים
הכרפס (שבננות)
שבנרות)
והגרידן
שבנרות
פטרין מן
המשיר, ונלקחין סבל
ודם שבביעית, לפי שאין
יוצא בהן גשם, קמי
י"הא מן המופקר ונלקחין
גבל אדם שבביעית, ולא
יחזי ב' שערות ותרקינן
בכר מן, פ"י ב' מונותיו,
לומר כר שייכר אלו
יקב בדמיון פת וכו'
די אכילתו, ולא קשיא, אי
יפי שאין מוסרין לו
שבביעית יתר המון ג'
וערות אפילו לולב לא
קבו (מפון) (מפון)
דמים: (ושינוי לולב)
שנינון במשנתו הוא
זכנס משנה ששית
לביעית, כי הוא ג' א'
דורא) חשבון מפורק שנה
ששית, לפיכך מותר, ואם
זכר או הכי ליחזי בפתני
אם האחרון מותר,
נקמה באחרון בן ששית
נכנסת לשביעית, לא
נתיב אמרת הכי, דאפי'
אחרון בן ששית שנכנס
לביעית אסור, דהתר'
לביעית אוליין, ולא
זיזינין לחטוהו של
אחרון.

כד"א דמון שלם מיהא מוסרין בלוקח מן ההפקר שראה חכר זה שמתלקטו פירות הללו כשדה המופקר שאין ע"ה זה שומרין האילן ולא ראיניהו חסוד מותר למסור לו מעט אבל לא הרבה שלא תהא עינו זרה להניטין אבל בלוקח מן המשומר שהשדה זו מקוד משומר נגדר ופתח נעלם וזה נחמד לענין שאינו מפקרין שאמרה תורה משמנה ונטשה והלכו אביוני עמך והערמה היא שמוכרן על יד ק פי' בקונטו' ולא יתכן פי' זה לפי מה שפירשנו בשם ר"ת פ"ב דתמוזות (דף כד. ושם) גבי של חדש ושל חכרי ימן דקסת ע"ה אינו חסוד אלא כ"י יודע ביה שהוא חסוד ואי נודאי חסוד מיירי ההא א"כ מן המופקר נמי לימסר הפיגס וכי וכל הני דחשיב התם ואומר ר"ת דפירות מן המשומר אסורין כדדרשי' בנ"ח ואת עבדי מיריך לא כגלוך מן המופקר תהא בולר ואי תהא בולר מן המשומר דזיזיך משמע דזר מהן בני אדם וכן פי' בקונטו' בשם רבותי בקוף בימות (דף קכג.) גבי נכרי שהיה מוכר פירות בשוק ואמר פירות הללו של ערלה הם של נטע רבעי הם של עוקה הם לא אמר ולא כלום לא נתכחין זה אלא להשכיח מקחו כלומר של עוקה מפרשם מעוקב וגר קביו זה והיא שביעית והקשה שם בקונטרס על פירושם מה איסור יש כאן אם עבר זמן הגיעור לא שנה מן אסור וקודם הזמן אלו ואלו מותרין ופירש שם דעוקה עיר שנאמר יבאל ופירותיה משונחים ואם היה עובד כוכבים זה בחולה לארץ ומשבחן ואומר מעוקה הן און מושטין לדכרו לענין שביעית דאין טיהגין בתו"ל דלמרינן עמון ומאכס מעשרים מעשר עני שבביעית ולענין שלא לעשר עליהן מפירות חו"ל משום מן הפטור על החיוב ופירוש ראשון נראה לר"ת דמן המשומר אסורים דפרשישית ועוקה לשון ועוקה ויסקלוהו (ישעיה ה) כמו בית ועוקה היתה נקראת דתנן פרק ב' דר"ה (דף כג:) ולהשכיח מקחו אומר כל זה דפירות של ילדה טובים משל וקנה ופירות הפקרם המשומר טובים משל הפקר שד הכל ממשמשים בהן וקשו להו דים וגם ממהרים ללקטם קודם שיטולם והא דקאמר הכא אפי' כחאי איסר אסור היינו משום דאסורי בצלילה ושומרי ספיחים שבביעית דפי' הבית והעלייה (ב"מ דף קח.) לא שומרים מן האכילה דלא היו לרייבין לשומרם מזני אדם דמאליהם היו פורשים כשהיו יודעין שהן לזוך העומר ולא היו שומרין אותם אלא מבהמה מיה ועוף ומיהו קשה לר"ת דלא אסר בת"כ מן המשומר אלא בצנייה כדרך הבורים אבל ע"י שניו שרי דקמתי סיפא מכאן (א) אמרו תהא של שביעית אין קולאין אותה במוקא אבל קולא בחרבה אין דורכין ענבים בתם אבל דורך הוא צעריה אין עושין ויחסי כדו וקבוצה אבל כותש הוא ומכניס לצדיה ואתן המשומר קאי ועוד דמשמעתיך משמע דלא אסר מן המשומר אפילו כחאי איסר אלא לפי שמוסר דמי שביעית לחסוד אבל פירות מיהא לאכילה שרי דפי' אסורי וכי דרך לקטות דבר האסור ומיהו קשה דרישא דקרא דריש ליה התם לאיסור אכילה דקמתי רישא את ספיח קליך לא תקזור מכאן סמכין על הספיחים שהן אסורין ועוד דכולה סיפא דתאניה של שביעית סתם משנה היא פרק ח' (מ"י) משמע דבסתם שביעית איירי ערך להפקר אע"ג דבגמרא דירושלמי מייחי עליה כולה דרשא דתורת כהנים: **לרבעי.** הך משנה אמירא מכאן דאמר נטע רבעי בפרק כ"ד מצרין (דף נה.) ו**לשביעית.** ירק נמי אית ביה שביעית אלא מפרש בירושלמי פרק ג' בביטורים כגון אחרון בת ששית הנכנסת לשביעית הרי היא לבעלים כאילו בתר חטטה ולא כירק דבתר לקיטה והא דלא תנא שזה לאילן לענין כלאים (ו) ולא) הוי כלאי הכנס מה שאין כן בירק ולענין דר"ה שלו שבת כאילו א"ע דלאחר לקיטתו עשירו בירק ומ"מ ר"ה שלו שבט כאילו כדאמרין פ"ק דר"ה (דף יט: ושם) דלא תנא אלא מירי דבהא אוליין בתר חטטה ובהא אוליין בתר לקיטה וה"מ ואמאי לא אוליין באתרוג בתר לקיטה לכל דבר כיון דגדל על כל מים בירק דהכי משמע פ"ק דר"ה (ג"י עט) באספקן מנגרן ומיקבן מה גורין ויקב שהן גדילין על רוב מים ומתעשרין על שנה שעברה ולא ירקות שגדילין על כל מים מתעשרין לשנה הבאה ואע"ג דמעשר ירק דרכין מ"מ לענין שביעית דאורייתא דרשא בגמורה היא וי"ל משום דדרשינן פ"ק דר"ה (דף י.) גבי ערלה פעמים שביעית ואסורים משום ערלה וה"מ דהכא משמע דלולב בירק בתר לקיטה לענין שביעית ובמקבת שביעית (פ"ט מ"ה) תנן כל הספיחים מותרין חוץ מספיחי כרוב ופירשו שם ע"פ הירושלמי דאיירי בספיחי ששית הנכנסין לשביעית ומימירלא כהי היא דפי' מקום שנהגו (דף נה: ושם) דתיא איפכא אסורין חוץ מספיחי כרוב וגראה לפרש דהא דלולב בירק בתר לקיטה היינו בשלא נגמר גדולם בששית אבל נגמר גדולם בששית שרו בין לר"ע דרריש שגדילין על רוב מים בין לר"י ויפי הגלילי דרריש שגדילין על מי שנה שעברה פ"ק דר"ה (דף י.) מידי דהוה אכללים הכריסים דהתם שנתע ערלה מ"מ ל' יוס לפני ראש השנה דאפילו מאן דפליגי התם הכא מודה דלר"י הגלילי כיון דנגמר גדולם ומלא גדילין על מי שנה שעברה ומו לא גדלי על מי שנה הבאה ולר"ע נמי כיון דמו לא גדלי על כל מים יאלו מתורת ירקות הגדלים על כל מים כדאמרין בירושלמי גבי צללים הכריסים פ"ב דשביעית אמר ר' מנא מכיון שנתע מהן מים שלשים יוס לפני ר"ה נטעו כדכיל משמעתיך לשעבר וכן נראה לגבי אורז ודומן דר"ה פ"ק (דף יב:) דיבב להו שמואל דין ירק דבתר לקיטה וקאמר הכל הולך אחר גמר פרי עיקר אלא דנקט בכל דוכתי לקיטה משום דדרך ללקט בגמרי פרי והבטו גמר פריים ביחד אלא שאין מתיבשין ביחד כדאמרין דעשיה פריים פריים ומיהו קשה מאתרוג דלמרינן פרק קמא דר"ה (דף יד:) באתרוג שחטו פירותיה קודם חמשה עשר דאיך שבת ונקט כחד בשבת ומשמע משום דמסקא ליה אי אוליין באתרוג בתר חטטה כ"י אליעזר

ובא ואוכלן בקדושת שביעית כד"א בלוקח מן המופקר אבל בלוקח מן המשומר אפילו בכחצי איסר אסור מתיב רב ששת ומן המופקר ג' סעודות ותו לא ורמינהו י' הפיגס (ו) והירבוין והשיטים והלגלוגות והכוסבר שבהרים והכרפס שבגהרות והגריד של אפר פטורין מן המעשר וניקחין מכל אדם שבביעית לפי שאין כיוצא בהן נשמר הוא מותרים לה והוא מפרק לה י' ככדי וכן אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ככדי מן שנו מאי משמע דהאי מן לישנא דמווני הוא הכתיב וימון להם המולך וגו' אי הכי לולב נמי לולב בר ששית הנכנס לשביעית הכי אחרון נמי בת ששית הנכנסת לשביעית היא אחרון בתר לקיטה אוליין והא בין ר"ג ובין ר' אליעזר לענין שביעית אחרון בתר חטטה אוליין דתנן אחרון שוה לאילן בג' דרכים וירק בדרך אחד שוה לאילן בג' דרכים ילעורה ולרבעי ולשביעית וירק בדרך אחד שביעית

מסורת הש"ס

6) שביעית פ"ט מ"ה,
7) ר"ה יד: דקוסין ב:
בטורי פ"ב מ"א, 8) וע"י
מפ"ק דקוסין ב: ד"ה
אתרוג: 9) ז"ל דלא,

תורה אור השלם

1. וימן ליהם המולך דבר
יום כינום משה כג המלך
ומיין משקו ולגדלים
שנים שלוש ומקצתם
יעמוד לפני המלך.

הנהגות הב"ח

6) תוב' ד"ה ב"ח דמון
וכי ממלן אתה אומר
תהני:

לענין רש"י

רד"א, פיגס (צמח).
הנפליש (דפסיר"ש).
המריץ (צמח, בריכות).
אורז"ש (אורזייל"ש).
המצויצים (צמח).
איספרי"ש.
אספרינ"ש.
מולסיר"ד (מולסיר"ד).
רגלה, חלגולוגה (עשב כר).
אליגרי"א, כוסבר.
קריש"ין, שוליים.
אפרי"א, כרפס.
אוריג"א, אורז (צמח).

מוסף רש"י

אתרוג שוה לאילן
בג' דרכים. ערלה ורבעי
נהג כי אילן ולענין
שביעית הלכות כפירומין
אחר חטטה כאילו ולא
אחר לקיטה כירק (נדונין)
6) א: שוה לאילן ילק
אחר חטטה לענין ערלה
ורבעי ושביעית (ר"ה יד:).

